

Taustatiedot

SIMON KUNTA, LAUSUNTO

Onko vastaaja

x kunta

- sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue
- maakunnan liitto
- muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoimintaelin
- valtion viranomainen
- järjestö
- joku muu

Vastaajatahon virallinen nimi

Simon kunta

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Vivi Marttila, kunnanjohtaja, Simon kunta, 050 5755 450

Viranomaisille: Lausunтовastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

Simon kunnanhallitus 24.9.2020

Kysymykset

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Esitys ei estä terveys- ja hyvinvointierojen kaventamista ja palvelujen yhdenvertaista saatavuutta. Esitys ei myöskään takaa, että väestön terveys- ja hyvinvointierot kaventuvat ja palvelujen yhdenvertainen saatavuus paranee. Yhdenvertaisuuden ja saatavuuden näkökulmasta Lapissa tulee olla kaksi ympärivuorokautisesti päivystävää sairaalaa.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

Lapissa pelastustoimi järjestetään jo nyt maakunnallisesti. Jos ensihoito järjestetään samassa organisaatiossa, on mahdollista, että synergiahyötyä syntyy. Synergiahyödyn syntyminen ei ole kuitenkaan itsestään selvää. Tehokkaat ja toimivat pelastus- ja terveysterveystoimet on Meri-Lapin teollisuuskeskittymän johdosta erittäin tärkeitä alueella.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Pienten kuntien kannalta vaikutusmahdollisuuksien toteutuminen huolestuttaa, koska kaikilla kunnilla ei välttämättä tule olemaan omaa edustajaa maakunnan päätöksentekoaikoina. Kansanvaltaisuuden varmistaminen ja vahvistaminen on tärkeä asia. Pienten kuntien aseman ja äänen varmistamisesta tulee lainsäädännössä huolehtia.

Esitetyssä mallissa sote-maakunnan tosiasiallinen päätösvalta on rajallinen ja alueen palvelujen ohjaus tapahtuu ministeriön toimesta. Tämä on ristiriidassa peruslakivaliokunnan korostaman maakunnan itsehallinnon kanssa.

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

- kyllä
- kyllä pääosin X
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

- kyllä
- kyllä pääosin X
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

- kyllä X
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin X
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

On hyvä, että yhteistoiminnasta on säädetty laissa. Yhteistoiminnan toteutuminen myös käytännössä ei ole itsestään selvää.

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin X
- ei
- ei kantaa

Valtiovarainministeriön rooli on suuri. Esityksen mukaan maakunnat määrittelevät itse laatutavoitteet. Talous- ja laatutavoitteet voivat olla ristiriidassa keskenään. Laatutavoitteet tuleekin määrittellä valtakunnallisesti. Maakunnilla on lisäksi hyvin erilaiset taloudelliset mahdollisuudet.

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin x
- ei
- ei kantaa

Ongelmaksi voi nousta, miten palvelut järjestetään tilanteessa, jossa yllättävät menot ylittävät budjetin. Akuutti pandemiatilanne on tästä hyvänä esimerkkinä.

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Maakuntien välinen rahoituksen tasaus on riittämätön.

Erytisesti pienissä kunnissa ongelmaksi voi nousta, miten tukipalvelut järjestetään kahdelle organisaatiolle, kunnalle ja maakunnalle. Tällä hetkellä pienissä kunnissa voi olla esimerkiksi työntekijöitä, jotka tuottavat palveluita sekä sosiaali- ja terveystyöpalveluille että sivistystoimelle (esim. siivous, ravintopalvelut). Siirtyvätkö työntekijät maakunnan palvelukseen vai säilyvätkö kunnalla. On epätarkoituksenmukaista ja kustannuksia lisäävää jakaa nämä palvelut kahtia. Lainsäädännössä tulee mahdollistaa, että maakunta voi ostaa nämä palvelut kunnalta tai päinvastoin.

Palvelujen laatu tulee määritellä valtakunnallisesti eikä jättää sitä maakuntien päätettäväksi asiaksi.

Maakuntien omaa toimintaa tukeva liiketoiminta voi muodostua ongelmalliseksi. Kuntapuolelta on olemassa esimerkkejä kunnallisesta yritystoiminnasta, jossa kunnalla ei ole enää riittävästi vaikutusmahdollisuuksia osakeyhtiöiden toimintaan. Vaarana on, että tulee muodostumaan maakunnallisia monopoleja, jotka karkaavat demokraattisen päätöksenteon ulkopuolelle (esimerkkeinä energiantuotanto, ruokahuolto).

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

- kyllä X
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveyspalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin X
- ei
- ei kantaa

Laki ei sinänsä turvaa palveluiden yhdenvertaista saatavuutta. Palveluiden saatavuuteen vaikuttaa etenkin henkilöstön saatavuus, mikä on ollut ongelmana väestökeskittymien ulkopuolella. Esimerkiksi koulupsykologin palvelut edellytetään tuotettavan lähipalveluina. Maakunnallinen järjestäminen ei välttämättä paranna palvelun saatavuutta.

Sote-järjestämislaki 2 luku, § 11 palvelustrategia

Jokaisessa kunnassa on saatavilla usein tarvittavat sote-palvelut lähipalveluna. Lähipalvelut voivat olla myös sähköisesti asiakkaan lähelle tuotettuja (esim. etälääkäri, etäpsykoterapia).

Lähipalvelujen määrittely tulee sosiaali- ja terveydenhuollon yleislakien uudistamisessa olla selkeää. Lapin maakunnan osalta lähipalvelut voisivat olla perustason sosiaali- ja terveyspalveluja, jotka ovat lähellä ja saavutettavia, usein / päivittäin / viikoittain tarvittavia (esim. kotiin annettavat palvelut, avovastaanotto, neuvolatoiminta, asumispalvelut). Edelleen erityistason sosiaali- ja terveyspalveluita voisivat olla palvelut, joita tarvitaan ehkä kerran kuukaudessa / vuodessa / elämän aikana, päivytyssuonteisia, erityisosaamista vaativaa (esim. perheoikeudelliset palvelut, vammaispalvelut, lastensuojelu, terveyskeskussairaalat). Näitä erityistason palveluja voisi keskittää alueellisesti tai seutukunnallisesti, sisältäen lähelle asiakasta jalkautuvaa toimintaa tai etätoimintaa.

Lappiin suuntautuvasta matkailusta johtuen lähipalvelujen tarve voi vaihdella kausittain suuresti. Tämä on huomioitava palvelujen järjestämisessä ja suunnittelussa sekä sote-maakuntien rahoituksessa.

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin X
- ei
- ei kantaa

Vastuun jakaminen johtaa usein siihen, ettei vastuuta lopulta kannu kukaan. Kunnassa ei välttämättä ole tarpeeksi osaamista määrittelyyn, koska sosiaali- ja terveystoimen työntekijät siirtyvät maakuntaan. Yhteistyö pitäisi määritellä tarkemmin tai siirtää terveyden edistämisen ohjaus- ja koordinaatiovastuu kokonaan maakunnalle. Kannustinjärjestelmä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen on kunnille riittämätön.

Pitkään rakennetulle hyvinvoinnin yhteistyölle tulee väliin organisaatioiden raja, mikä vaikeuttaa kokonaisvaltaisen hyvinvointityön tekemistä.

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

- kyllä
- kyllä pääosin x
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Esitysteksti on tältä osin laimea, riittävä tulisi määritellä tarkemmin. Useimmissa Suomen kunnissa on hankaluuksia saada ammattilaisia toteuttamaan lakisääteisiä sote-tehtäviä. Toiminnan kaikissa ja kaikkien kuntien alueella sote-keskuksissa tulee olla mielekäästä ja monipuolista sekä houkuttelevaa. Henkilöstöhallinnon ja sekä strategisen että lähijohtamisen keskeisiä tehtäviä on sote-maakunta-työn houkuttelevuuden parantaminen (alan veto- ja pitovoimatekijät).

Sote-maakunnan henkilöstöhallinto järjestetään keskitetysti ja paikallisesti (lähijohtaminen). Mentorointi ja muut työntekijöiden tehtäviin liittyvät tuen muodot tulisi olla mahdollisimman helposti saatavilla, joko sote-keskuksissa tai keskitetysti. Henkilöstön koulutus tulee olla kaikilla alueilla mahdollista, ja tiedon jakaminen sekä yhteistyö eri sote-alueiden välillä tulee varmistaa.

Yhtenäinen palkka- ja työ-/virkasuhdestrategia edistää työntekijöiden saatavuutta. Sote-maakunnan palkkojen tarkistus ja harmonisointi tulisi aloittaa jo väliaikaishallinnon aikana.

Saamen kielen ja kulttuurin mukaiset sote- palvelut ovat erityisen tärkeässä asemassa Lapin maakunnassa. Tähän liittyen henkilöstön koulutukseen ja osaamiseen on kiinnitettävä erityinen huomio sekä palvelujen suunnittelussa että rahoituksessa.

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei X
- ei kantaa

Ostopalvelujen rajoitukset on määritelty pykälässä riittävän tarkasti. Niiden takautuva voimaantulo on kuitenkin ongelmallinen.

Säännöksen käytännön toteuttaminen vaikea hahmottaa vuokratyövoiman ja virkатыövoiman välillä.

Palvelusetelillä tuotettavien palveluiden sijoittuminen sote-palvelujärjestelmässä on epäselvä.

Ehdotetun 12 §:n 3 momentissa esitetään lisäksi rajoitettavaksi maakunnan oikeutta antaa yksityisen palveluntuottajan tehtäväksi erikoissairaanhoidossa tapahtuva hoidon tarpeen arviointi ja hoitoratkaisut edellyttämällä, että näiden osalta päätöksen tekisi aina virkasuhteessa oleva lääkäri. Tässä on ristiriita suhteessa myöhempään, vuokratyövoiman käyttöä koskevaan tekstiin. Ehdotettua sääntelyä on hallituksen esityksessä perusteltu lähinnä sillä, että erikoissairaanhoidossa tapahtuvaan hoidon tarpeen arviointiin ja hoitoratkaisuihin liittyy merkittäviä ratkaisuja asiakkaan oikeudesta saada julkisin varoin maksettavaa hoitoa ja että erikoissairaanhoidona annettavat tutkimukset ja hoito ovat usein kustannuksiltaan huomattavan kalliita.

Linjaus syrjäyttää lääkärin ammattietiikan, jonka mukaan lääkärin on tehtävä asiakkaan kannalta oikeat ratkaisut riippumatta siitä, onko lääkäri virkasuhteessa vai ei. 12 § 3 momentissa on sanottu, että ”asiakkaan ottamisesta sairaalaan tai muuhun erikoissairaanhoidon toteuttavaan toimintayksikköön sairaanhoitoa varten ja siihen liittyvän hoidon tarpeen arvioinnin ja hoitoratkaisut sekä sairaalaan otetun asiakkaan erikoissairaanhoidon palvelujen antamiseen liittyvän hoidon tarpeen arvioinnin ja hoitoratkaisut tekee kuitenkin virkasuhteessa oleva lääkäri”. Tässä on ristiriita suhteessa myöhempään, vuokratyövoiman käyttöä koskevaan tekstiin.

Esityksen mukainen säädös vaikeuttaisi erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon rajapinnoissa tapahtuvaa hoitoa, kuten erikoislääkäreiden konsultaatiota. Etenkin päivystysten turvaaminen lukuisissa keskussairaaloissa nojautuu hyvin voimakkaasti ammatinharjoittajuuteen.

Nykytilanne lainsäädännössä turvaa tosiasiallisesti tälläkin hetkellä potilaan oikeudet sekä järjestäjän velvollisuuksien ja tehtävän täyttämisen myös ostopalveluina tuotetussa julkisessa erikoissairaanhoidossa ja pykälät tulisi kirjata perustuen nykyiseen lainsäädäntöön.

Tarkoituksenmukaista, perusteltua ja toimivaa ulkoistamissopimusta ei ole syytä mitätöidä. Asiakkailta tulee olla mahdollisuus käyttää myös palveluseteliä palvelujen hankintaan.

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

- kyllä X
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

- kyllä X
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin X
- ei
- ei kantaa

Terveystieteiden laitos § 50 tulee muuttua niin että maakunnat voivat ylläpitää useampaa kuin yhtä päivystävää sairaalaa.

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

- kyllä

- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa X

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

- kyllä X
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Vastaa nykytilannetta.

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

Kielilaki

Kielellisten oikeuksien osalta lakiesitykseen on kirjattuna saamen kielen lautakunta, jonka tehtävänä on kielellisten oikeuksien seuranta ja edistäminen. Se tekee myös ehdotuksia maakuntahallitukselle, esim. käytännön palvelujen järjestämisestä. Saamelaiskäräjien toimintaan ei tulisi kuitenkaan muutoksia.

Saamelaisten kotiseutualueen kunnilta siirtyisi järjestämisvastuu sote-maakunnalle, jolloin saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolellakin on noudatettava saamen kielilain 3 luvun säännöksiä eli henkilöllä olisi oikeus käyttää asioidessaan sote-maakunnan alueella saamen kieltä. Tämä koskisi myös esim. muutoksenhakuprosesseja, sote-maakunnan toimielimiä, viestintää, tiedottamista.

Saamenkielen osalta rahoituksen on oltava samantasoinen kuten ruotsin kielen osalta. Sote-maakunnan on varattava riittävästi resursseja koulutukseen, tulkkaukseen sekä kehitettävä rajat ylittävää palvelua, jolla on vaikutusta myös kielellisten oikeuksien toteutumiseen

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Kunnassa tulee olla tarvittavat sote-palvelut lähipalveluna. Lähipalveluiden määrittelyn tulee olla lainsäädännössä selkeä. Uudistuksessa on otettava huomioon Lapin maakunnan erityisolosuhteet kuten pitkät etäisyydet, väestörakenne ja matkailun asema maakunnassa sekä teollisuuskeskittymä Meri-Lapissa.

Lapin sote-maakunnan tulee saada mahdollisuus kahden sairaalan malliin erityisperustein ja lainsäädännössä tulee varmistaa näiden rahoitus, kuten Uudenmaan ratkaisussakin.

Rajakuntien joustavat sote-palvelut ja erityisesti ensihoito tulee turvata kuten nykyisinkin (yhteistyö Norjan ja Pohjois-Lapin alueilla, Tornio-Haaparanta). Rajat ylittävä yhteistyö tulee mahdollistaa jatkossakin kaikilla pohjoismaisilla rajoilla ja kaikille kansalaisille.

Lainsäädännön tulisi myös mahdollistaa rajakuntien toimivaltaisten toimielimien muodostamisen sekä valmiussuunnitelmien laatimisen, esim. erilaisissa laajoissa kriisitilanteissa.

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaita

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

- kyllä
- kyllä pääosin x
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin x
- ei pääosin
- ei

- ei kantaa

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin x
- ei
- ei kantaa

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

Suuret maastopalot ja suuret ympäristövahingot.

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

Laki pelastustoimen järjestämisestä

Pelastustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoidon synergiaetujen hyödyntäminen Lapissa ei välttämättä onnistu, sillä Rovaniemen pohjoispuolella pelastuslaitos toimii pääsääntöisesti sopimuspalokuntien varassa.

Tulvan torjuntakaluston ja -välineistön kehittäminen ja innovointi voisi olla Lapin pelastuslaitoksen tehtävänä. Tämän erityistehtävän lisäksi Lapin alueen majoituskapasiteetin käyttömahdollisuus tulisi huomioida esim. korona- tai muussa kriisitilanteessa.

Lapin pelastuslaitoksella on olosuhteista johtuen resurssi- sekä rekrytointiongelmia. Haasteellisista olosuhteista kuten pitkistä etäisyyksistä johtuvat erityispiirteet ovat johtaneet menojen korotuspaineeseen.

Varautumista helpottaisi, mikäli väestörekisteristä saataisiin tiedot vapaa-ajan asunnoissa vakituisesti, ympäri vuoden asuvista henkilöistä.

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

Palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden tavoite on tärkeä koko Lapille. Lapin pelastustoimen toimialue poikkeaa kokonsa, väestöpohjansa ja elinkeinorakenteensa osalta lähes kaikista Suomen maakunnista. Pitkät etäisyydet, runsas matkailijoiden määrä, kaivostoiminta, puolustusvoimien toiminta ja Meri-Lapin teollisuus luovat jo maakunnan sisällä erilaisia tarpeita ja pelastustoimen palvelujen saatavuus sekä toimintavalmiusajat ovat jo nykyisellään yhdenvertaisuusnäkökulmasta ja valtakunnallisesti tarkasteltuna muuta Suomea heikommät. Palvelujen yhdenvertainen saatavuus ja väestöpohjaa laajempaan palvelutarpeeseen vastaaminen asettaa merkittäviä paineita uudistuksen kokonaisrahoitukselle.

Pelastustoimen järjestämislaki yhdessä muun pelastustointa koskevan lainsäädännön kanssa tulkittuna jättää avoimeksi sen, mikä on maakuntien tosiasiallinen mahdollisuus itse määrittellä pelastustoimen palvelutaso maakunnan alueella.

Kysymyksiä voimaannolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaannolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

- kyllä
- kyllä pääosin x
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Läheisyysperiaate huomioon ottaen kuntaperusteinen maakuntajako on hyvä lähtökohta. Maakuntien erilaisuus ja kantokyky aiheuttaa haasteita palvelujen tuottamisessa ja järjestämisessä.

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

- kyllä
- kyllä pääosin x

- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Lapissa maakunnan ja valtion aluejako on yhtenäinen ja yhteistyö on toimiva ja tuloksellinen.

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savoon. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

- Etelä-Savon maakuntaan
- Pohjois-Savon maakuntaan

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei X
- ei kantaa

Mikäli Uudenmaan alueen erillisratkaisu toteutetaan, pitäisi myös Lapin maakunnan osalta toteuttaa tarkoituksenmukainen erillisratkaisu, jossa otetaan huomioon Lapin maakunnan erityispiirteet.

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin X
- ei

- ei kantaa

Esitys ei anna yksiselitteistä vastausta siihen, kuka väliaikaisen toimielimen asettaa. Lisäksi edustajille voi tulla eturistiriita oman työnantajan ja maakunnan välillä.

Kunnille tulee turvata riittävät resurssit uudistuksen toimeenpanoon.

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei X
- ei kantaa

Voimaanpanolaki 4 luku.

Kolmen + yhden vuoden vuokra-aika kiinteistöille ei ole riittävä.

Mikäli maakunta ei jatka vuokrausta laissa määrätyn neljän vuoden kuluttua, riskinä kunnille voi olla tyhjilleen jäävät kiinteistöt, ja mm. niiden ylläpitokustannukset, mahdollisesti jäljellä oleva investointivelka tai mahdolliset purkukustannukset. Tyhjilleen jäävät kiinteistöt heikentäisivät kunnan taloutta, jonka vuoksi lakiin tulisi lisätä kompensoiva sääntelymekanismi. Epäedulliset vuokrasopimukset voivat rasittaa myös sote-maakunnan taloutta.

Sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus siirtyisi sote-maakunnille, ilman korvausta. Omaisuuden siirto voitaisiin kirjata kunnissa peruspääomaa vastaan, jolloin se ei lakiesityksen mukaan vaikuttaisi kunnan tulokseen. Kunnat ovat nykyisen lainsäädännön puitteissa kuitenkin investoineet merkittäviä pääomia sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen irtaimien omaisuuteen palvelujen järjestämiseksi. Näiden omaisuserien ja kuntayhtymien peruspääoman jäsenkuntaosuuksien luovuttaminen maakunnille korvauksetta ei ole perusteltua.

Kunnan rahoitusasema (omavaraisuus, vakavaraisuus) tulee varmistaa sote-uudistuksessa.

Kuntien tulee saada asianmukainen korvaus kiinteistöjen ja irtaimiston luovutuksista. Muutos ei saa aiheuttaa kriisikuntakriteeristön täyttymistä.

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelystä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensaatiosääntely hyväksyttävä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin X
- ei
- ei kantaa

Kunnan todelliset kustannukset voivat olla korkeammat kuin kompensaatio. Kompensaatioprosentin pitää olla merkittävästi esitettyä alhaisempi, jotta kuntien kantokyky kestää kiinteistöjen alaskirjauksen.

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin X
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Kunnan maakunnalle siirtyvien sosiaali- ja terveyspalvelujen tehtävissä osittain työskentelevän henkilöstön osa-aikaisuutta tehtävien hoitamisessa on vaikea määritellä. Usein yhteiskäytölle on perustellut toiminnalliset ja taloudelliset syyt. Yhteiskäyttö pitää turvata lainsäädännössä palvelujen saatavuuden turvaamiseksi.

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei X
- ei kantaa

Voimaanpanolain pykälässä 28 esitetään ulkoistussopimuksia mitätöitäväksi. Esitys on ongelmallinen perustuslain 15 pykälässä säädetyn omaisuuden suojan näkökulmasta. Olisi

kohtuutonta voida puuttua sopimusten sisältöön perusteilla, jotka eivät ole voineet olla tiedossa sopimusta tehtäessä. Esitetty sääntely rikkoo myös sopimusosapuolten luottamuksen suoja.

Tarkoituksenmukaista, perusteltua ja toimivaa ulkoistamissopimusta ei ole syytä mitätöidä.

42. Turvaako Kårkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

- kyllä X
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalveluiden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin x
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Valtion rooli rahoituksessa on kannatettava. Kokonaisveroaste ei kuitenkaan saa nousta. Valtion tulee turvata maakuntien riittävä rahoitus ottaen myös huomioon maakuntien erilaisuus.

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannelta vuodelta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitetut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

- kyllä
- kyllä pääosin x
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen **sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien** rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

- kyllä
- kyllä pääosin x
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Lapin alueen erityispiirteet ja -tarpeet tulisi huomioida rahoituksen määrittelyssä, kuten ikärakenne, matkailun kausiluonteiset isot vaikutukset palvelujen tarpeeseen, kylmä ilmasto, suurteollisuus, kaivostoiminta, välimatkat, harva asutus, tunturimaisuus, asumisen keskittyminen kyliin sekä muut olosuhdetekijät (vrt. Uusimaan erillISRatkaisu).

Lakiesitys edellyttää sairaanhoitopiirien ja muiden kuntayhtymien alijäämien kattamisen vuoden 2022 loppuun mennessä, joka vaikuttaa kuntien kustannuksien kehitykseen. Huomioitava on, että sairaanhoitopiirien talouteen syntyy merkittäviä ja ennakoimattomia alijäämiä myös koronaepidemian vuoksi.

Verotulojen tasausjärjestelmään tehtävät muutokset vaikuttavat merkittävästi kuntien valtionosuuksiin. Tarvevakioindeksin mukainen lähtötila tulisi ottaa huomioon siirtolaskelmissa.

Tarkasteluvuosina eivät voi olla nk. koronavuodet 2020-2021.

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen **pelastustoimen tehtävien** rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

- kyllä
- kyllä pääosin x
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

50. Sote-maakunnan rahoituksessa otetaan huomioon siirtymätasauksena laskennallisten kustannusten mukaisen rahoituksen ja sote-maakunnan alueen kuntien toteutuneiden kustannusten erotus siten, että muutosta rajataan 7 vuoden ajan vuosittain porrastetusti kasvaen. Enimmäismuutos rajataan toistaiseksi pysyvästi enintään +/-150 euroon asukasta kohden vuodesta 2029 lähtien (35 §).

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

- kyllä
- kyllä pääosin x
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

- kyllä
- kyllä pääosin x
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

- kyllä

- kyllä pääosin x
- ei
- ei pääosin
- ei kantaa

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Pelastustoimen rahoitus

Maakuntien rahoituksesta annetun lakiehdotuksen mukaan valtio rahoittaa pääosin perustettavien maakuntien toiminnan. Pidämme valtion rahoitusta perusteltuna ratkaisuna, jolla turvataan pelastustoimen yhdenvertaiset palvelut myös harvaanasutuilla alueilla. Tavoitteen saavuttamisen kannalta keskeistä kuitenkin on, että pelastustoimen rahoitustaso määritellään kestäväälle tasolle.

Maakuntauudistuksen keskeisenä tavoitteena on myös pelastustoimen kustannusten kasvun hillintä, mutta esityksessä ei ole tarkemmin avattu sitä, millä tavoin uudistus tuota tarkoitusta toteuttaa. Kun pelastustoimen resurssit – ainakin Lapin pelastuslaitoksen osalta – ovat nykyiselläänkin niukat suhteessa lakivelvoitteisiin, alueen kokoon, elinkeinorakenteeseen ja riskeihin, sisältyy tavoiteasetantaan myös riski rahoituksen epävakaisuudesta tulevaisuudessa. Lapin pelastuslaitoksen käytettävissä oleva reaalin rahoitus on ollut laskevalla käyrällä koko aluepelastuslaitoksen olemassaolon ajan. Toisin kuin sosiaali- ja terveydenhuollossa pelastustoimen kulut eivät Lapissa ole ”karanneet käsistä”, vaan pelastustoimi niin alueellisesti kuin valtakunnallisesti on toteutettu Lapissa kustannustehokkaasti.

Sote-maakuntien rahoituksesta annetun lakiehdotuksen 3 §:n perustelujen mukaan pelastustoimen toimialan rahoituksen tasoa tarkistettaessa seuraavalle varainhoitovuodelle palvelutarpeen kasvua ei otettaisi huomioon etukäteen toisin kuin sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Esitetty pelastustoimen rahoituksen laskentamallin riskitekijöitä koskevan kriteerin arvioinnissa pitää ottaa huomioon riskiruutujen laskennan lisäksi myös maakunnan elinkeinorakenne ja pinta-ala. Esimerkiksi Lapin matkailu tuo normaalioloissa maakuntaan noin kolme miljoonaa rekisteröityä yöpymistä vuosittain, mikä lisää pelastustoimen tehtäviä ja riskejä sekä kustannuksia huomattavasti verrattuna sellaiseen maakuntaan, jonka elinkeinorakenne on perinteisempi. Samoin Lapin etäisyyksistä johtuen pelastustoimen palvelutason yhdenvertainen ylläpitäminen edellyttää kattavan asemaverkoston ylläpitämistä, mistä aiheutuu merkittäviä kustannuksia. Jo nykyisellään paloasemien väli on 80-100 km ja viiveet pelastustoiminnalle huomattavia verrattuna kaupunkipelastuslaitoksiin.

Kysymyksiä muista lakiluonnoksista

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin X
- ei
- ei kantaa

Lakiesitys edellyttää sairaanhoitopiirien ja muiden kuntayhtymien alijäämien kattamisen vuoden 2022 loppuun mennessä, joka vaikuttaa kuntien kustannuksien kehitykseen. Huomioitava on, että sairaanhoitopiirien talouteen syntyy merkittäviä ja ennakoimattomia alijäämiä myös koronaepidemian vuoksi.

Verotulojen tasausjärjestelmään tehtävät muutokset vaikuttavat merkittävästi kuntien valtionosuuksiin. Tarvevakioindeksin mukainen lähtötila tulisi ottaa huomioon siirtolaskelmissa. Tarkasteluvuosina eivät voi olla koronavuodet 2020-2021.

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

- kyllä
- kyllä pääosin x
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

Lapin alueen erityispiirteet ja -tarpeet tulisi huomioida rahoituksen määrittelyssä, kuten ikärakenne, matkailun kausiluonteiset isot vaikutukset palvelujen tarpeeseen, kylmä ilmasto, suurteollisuus, kaivostoiminta, välimatkat, harva asutus, tunturimaisuus, asumisen keskittyminen kyliin sekä muut

olosuhdetekijät (vrt. Uusimaan erilliskorjaus). Lapin sote-maakunnan tulee saada mahdollisuus kahden sairaalan malliin erityisperustein ja lainsäädännössä tulee varmistaa näiden rahoitus. Meri-Lapin alueen suurteollisuus sekä logistinen sijainti edellyttävät alueella toimivia ensihoito-, pelastus- ja terveystoimintoja.

Verolainsäädäntö

58. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävinä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin x
- ei
- ei kantaa

Kunnille jäävien tehtävien rahoitus on turvattava.

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

60. Vapamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin x
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin x
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Koulutetun ja osaavan henkilökunnan rekrytointi ja saatavuus tulee olemaan iso ongelma Lapin maakunnassa ja siihen tulee hakea ratkaisuja myös valtion toimenpitein. Lapin maakunnalle tulee taata mahdollisuus kouluttaa sote-palveluissa tarvittavaa henkilökuntaan esim. psykologia, logopedia, toimintaterapia, farmasia... Valtion tulee huolehtia riittävästä lääkäreiden koulutusmäärästä, jotta lääkäreitä riittää koko Suomeen.

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin x
- ei
- ei kantaa

Lapin maakunnan erityisolosuhteet tulee huomioida vastaavasti.

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

- kyllä X
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

66. Onko terveydenhuollon järjestämistä vastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämistä vastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa x

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa x

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

Myös Lapin osalta on olemassa painavat perusteet sille, että myös Lapissa on tarve erillisratkaisulle. Lapin erityisolosuhteet tulee ottaa huomioon Uudenmaan tavoin. Lapissa tulee olla kaksi ympärivuorokautisesti päivystävää sairaalaa.

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

- kyllä
- kyllä pääosin x
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

73. Pidätekö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

- kyllä
- kyllä pääosin x
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

- kyllä
- kyllä pääosin

- ei pääosin X
- ei
- ei kantaa

Esitetyssä mallissa sote-maakunnan tosiasiallinen päätösvalta on rajallinen ja alueen palvelujen ohjaus tapahtuu ministeriön toimesta. Tämä on ristiriidassa peruslakivaliokunnan korostaman maakunnan itsehallinnon kanssa.

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin x
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

- kyllä
- kyllä pääosin x
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

80. Onko uudistuksen muutoskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin x
- ei pääosin

- o ei
- o ei kantaa

Kuntien talouden tila ja näkymä on huolestuttava. Uudistuksen muutoskustannuksia ei saa kaataa kuntien kustannuksiksi.

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutoskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

83. Minkälaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin liittyviä vaikutuksia järjestämisvastuuseen ja ostopalveluihin liittyvästä täsmentävästä sääntelystä sote-maakunnille aiheutuisi (liittyen esimerkiksi palvelurakenteen muuttumiseen tai palvelutuotannosta aiheutuviin kustannuksiin):

a) vuosina 2021-2022?

b) vuosina 2023-2024?

c) vuodesta 2025 alkaen?

84. Osa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja koskevista sote-maakunnille siirtyvistä hankintasopimuksista saattaisi olla uusien säännösten nojalla mitättömiä. Sote-maakunta olisi velvollinen korvaamaan palveluntuottajille sopimusten mitätöitymisen takia hyödyttömäksi jäävät investoinnit. Minkälaisia vaikutuksia lakisääteisestä mitättömyydestä aiheutuisi sote-maakunnille tai yksityisille palveluntuottajille?

a) vuosina 2021-2022?

b) vuosina 2023-2024?

c) vuodesta 2025 alkaen?

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

- kyllä X
- ei

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistuksen alueelliseen toteutukseen?

- sote-integraatio X
- palvelutarpeen arviointi X
- hallinto ja johtaminen X
- henkilöstösiirrot X
- talous X
- omaisuusjärjestelyt X
- tietohallinto ja ICT X
- viestintä ja osallisuus X

muuta, mitä?

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen "sote-maakunta" korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

Sote ei ole suomen kielen sana ja koska kyseessä on yhteiskunnan keskeinen toiminto, on tärkeää, että toiminnalla on selkeä ja kuvaava suomenkielinen nimi.

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

Lapin hyvinvointialue.

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Simon kunta kuuluu Lapin maakuntaan, mutta sote-järjestämisvastuu on jo vuodesta 2010 ollut Oulunkaaren kuntayhtymällä. Kuntayhtymä toimii valtaosin Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa ja esim. Simon kunnassa ja Iin kunnassa toimii yhteisiä sote-työntekijöitä. Esitetyn sote-maakunta-ratkaisun tulee mahdollistaa jatkossa myös maakuntien välillä tapahtuva yhteistyö.

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.